



Landsorganisasjonen i Norge

LO i Vesterålen

LOs lokalorganisasjon for organisasjonsledd som har medlemmer i Vesterålen, og som omfatter kommunene: Andøy, Bø i Vesterålen, Hadsel, Sortland og Øksnes

Til
Regjeringen ved Arbeidsdepartementet,
Postboks 8019 Dep.,
0030 OSLO

Sendes som e-post: postmottak@ad.dep.no

Kopi til:
Landsorganisasjonen i Norge

Sortland, 09.12.2010

Høringsuttalelse fra styret i LO i Vesterålen:

Vikarbyrådirektivet – en trussel mot den nordiske modellen

Et av målene med Vikarbyrådirektivet har vært å sikre vikaransatte likebehandling med de fast ansatte i virksomheten som leier dem inn (art. 5-1). Fra begynnelsen av 90-tallet og fram til i dag har vi her i landet hatt en utvikling fra et generelt forbud mot innleie av arbeidskraft til dagens situasjon, der utleieselskapene har blitt en egen bransje i nærmest eksplosiv vekst. Et av resultatene har vært en tilsvarende økning av saker om underbetaling og uverdige arbeidsvilkår. Dette har særlig rammet utenlandske arbeidstakere fra land med svak økonomi og høy arbeidsledighet. Så hvis Vikarbyrådirektivets intensjoner om likebehandling kunne gjennomføres, ville det være et stort framskritt i forhold til hva som er situasjonen i store deler av det norske arbeidsmarkedet i dag.

Direktivet har imidlertid et viktig forbehold mot bestemmelsene om likebehandling. Dersom vikarer er fast ansatt i sitt byrå og mottar ventelønn mellom oppdragene, er det adgang for den enkelte medlemsstat til å vedta unntak fra hovedregelen om likeverdige lønns- og arbeidsvilkår (art. 5-2). Det eneste kravet er at det gjennomføres en høring med partene i arbeidslivet før en slik beslutning. Det vil altså være anledning til å fortsette den sosiale dumpinggen med støtte i EU-lovgivningen. Det stilles ingen krav til ventelønnens størrelse. Samtidig vil EF-traktatens bestemmelser om fri etableringsrett og fri bevegelse av arbeidskraft gi selskaper fra land som har innført slike bestemmelser adgang til å operere hvor de måtte ønske innenfor EØS-området.

I tilknytning til prinsippet om likebehandling av vikaransatte stiller direktivet krav om full likestilling mellom tradisjonell ansettelse og innleie av arbeidskraft. Hensikten er å skape større fleksibilitet i arbeidsmarkedet. Dette harmonerer dårlig med norsk lovgivning, der adgangen til innleie fra byråer er begrenset til de tilfelle der midlertidig ansettelse er tillatt (Arbeidsmiljøloven § 14-12.1). Og det har vi et generelt forbud mot, med en del unntaksbestemmelser (aml § 14-9.1). De viktigste er arbeid som skiller seg fra innleiebedriftens ordinære virksomhet, og vikariater. I bedrifter med tariffavtale er det i tillegg adgang til å leie inn etter tidsbegrenset avtale med de tillitsvalgte (aml § 14-12.2). Mange tariffavtaler har i dag bestemmelser om at de innleide skal ha likeverdige lønns- og arbeidsvilkår med de fast ansatte. De tillitsvalgte gis en viss innsynsrett for å kunne kontrollere dette.

NHO hevder at arbeidsmiljølovens kobling mellom midlertidig ansettelse og innleie vil være i strid med Vikarbyrådirektivet, og Fafo sier seg langt på vei enige i dette. Arbeids- og

Postadresse:
LO i Vesterålen
Postboks 397
8401 SORTLAND

Besøksadresse:
LO-senteret i Vesterålen
Vesterålsgt. 90
2. etg.
8400 SORTLAND

Leder:
John A. Helmersen
Åse
8484 RISØYHAMN
tlf. 90 11 52 13 (også SMS)
e-post: loinvest@hotmail.com

Bank:
4570.12.82551
Organisasjonsnr:
981 431 995

administrasjonsdepartementet går imidlertid ut fra at dagens norske lovregulering kan beholdes.

Vi ser dessverre liten grunn til å feste lit til departementets vurdering i denne saken. Det er viktig å merke seg at dersom Norge ikke avviser direktivet, så vil det bli nok en del av lovverket der håndhevelsen tas ut av norsk rettsvesens myndighetsområde. Høyeste ankeinstans i tvistesaker vil ikke lenger være Høyesterett, men EFTA-domstolen. Denne vil alltid dømme i tråd med EF-domstolens praksis og avgjørelser. Dersom det er tvil om hvordan regelverket og rettspraksis skal tolkes, vil normal prosedyre være at EFTA-domstolen ber EF-domstolen om råd i saken. Og rådet som gis vil alltid bli fulgt.

På visse vilkår åpner direktivet for at det kan legges restriksjoner på bruken av innleid arbeidskraft. Disse vilkårene er gitt i Art. 4-1:

«Forbud mod og restriktioner i anvendelsen af vikararbejde kan kun begrundes i almene hensyn til især beskyttelse af vikaransatte og krav til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen eller i behovet for at sikre et velfungerende arbejdsmarked og forebygge misbrug.»

EF-domstolen har tidligere knyttet denne typen vilkår til det enkelte lands bestemmelser om lovfestet minstelønn. Men slik lovfestet minstelønn har vi tradisjonelt ikke hatt i Norge. Heller ikke de andre skandinaviske landene har sett seg tjent med slike lovbestemmelser. I stedet har reguleringen av lønnsnivå og jobbsikkerhet vært basert på avtaler mellom partene i arbeidslivet, ofte med myndighetene som en tredje part ved forhandlingsbordet. Streikeretten er opphevet i avtaleperioden, og kan ikke brukes før gjeldende overenskomst er utløpt, og mekling mellom partene er gjennomført av offentlig oppnevnt meklingsmann. Partene forholder seg stort sett saklig til hverandre, og opptrer med ansvarlighet i forhold til den til enhver tid rådende økonomiske situasjon. Denne nordiske modellen har vist seg svært vellykket, med lavt konfliktnivå, god utvikling i lønnsnivå og velferdsgoder, moderate lønnsforskjeller og ikke minst et næringsliv med effektivitet i verdenstoppen.

Men EF-domstolen anerkjenner ikke dette systemet for fastsetting av minstelønn. Utstasjoneringsdirektivet fra 1996 har lignende forbehold vedrørende «allmenne hensyn» som de vi finner i Vikarbyrådirektivet. I den sk. Lavaldommen fra 2007 ble en blokada fra det svenske bygningsarbeiderforbundet overfor et latvisk byggefirma som utførte oppdrag i Sverige kjent ulovlig, til tross for at selskapet kun betalte latviske lønninger. Begrunnelsen var nettopp at de svenske minstelønnene var fastsatt gjennom tariffavtaler og ikke gjennom lovvedtak. Konsekvensene for svenske firmaers konkurransevilkår burde være innlysende.

Vår nordiske modell er allerede truet av et stadig mer «dynamisk» arbeidsmarked, med en stadig økende andel av innleie og midlertidige ansettelser, der konsekvensen for flere og flere arbeidstakere er svekket stillingsvern og økende sosial usikkerhet. I store deler av Europa har slike forhold ført til en rasering av fagbevegelsen med sterkt minkende medlemstall og svekket innflytelse. Hos oss har arbeidstakerorganisasjonene holdt bedre stand med til dels økende medlemstall, men også hos oss er organisasjonsprosenten fallende. Det er all mulig grunn til å tro at denne tendensen ikke vil svekkes dersom Vikarbyrådirektivet blir innført og arbeidsmarkedet blir ytterligere fragmentert og deregulert.

Våre arbeidsgiverorganisasjoner ser seg tydeligvis tjent med en slik utvikling. Den kortsiktige muligheten til økonomisk gevinst gjennom lønnsnedslag og svekket stillingsvern er tydeligvis så fristende at en er villig til å risikere å destabilisere et system som har vist seg som en suksess gjennom mange tiår, og på mange måter er selve grunnmuren i vår velferdsstat. Vi må si at dette forbauser oss, til tross for våre opplagte ulikheter i ideologisk grunnsyn.

Vi har et næringsliv med et vedvarende behov for arbeidskraft som til tider kan være vanskelig å fylle på innenlandsmarkedet. Derfor ønsker vi kolleger fra andre land velkommen for å fylle dette



behovet, til tross for at det i seg selv nok fører til et økt press på lønninger og ledighetsstatistikk. I det lange løp tror vi allikevel at det vil være en styrke for vår økonomiske utvikling. Men dette må skje på de vilkår som rå i vårt nasjonalt styrte arbeidsmarked. Vi ser ikke hvordan disse vilkårene kan oppfylles dersom Vikarbyrådirektivet blir innført.

Med vennlig hilsen



LO i Vesterålen

John Helmersen
Postboks 397
8401 Sortland
Telefon 90 11 52 13
E-post loinvest@hotmail.com



Uttalelse fra styret i LO i Vesterålen

Til:

- De politiske partiene i Stortinget
- LOs organer
- Media

Sortland, 19.11.2010

LO I VESTERÅLEN KREVER AT STORTINGET AVVISER EUs VIKARBYRÅDIREKTIV

EU vedtok et nytt direktiv kalt Vikarbyrådirektivet i 2008. Direktivet er ute til Høring med frist 10 desember 2010.

LO kongressen vedtok i 2001, 2005 og 2009 en oppfordring av bruk av veto i EØS dersom EU direktiver undergraver faglige rettigheter.

Bruk av veto i EØS vil sikre at Norge fortsatt kan ha råderett over forbud mot midlertidige ansettelser og motvirke undergraving av tariffavtalene.

Det er samtidig viktig å styrke arbeidstakernes rettigheter framover for å motvirke sosial dumping, sikre lov- og avtaleverk slik at ytterligere undergraving av den nordiske modellen forhindres.

Vikarer i arbeidslivet er de som tidsbegrensa trer inn for en ansatt som av ulike grunner må være ute av sin jobb. Omfanget av dette er stort og utgjør en viktig del av forholdet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, - og dermed fagorganisasjonenes arbeidsfelt. Fra LO i Vesterålen og fagbevegelsen er sjølsagt utgangspunktet at vikarer skal ha samme tariffavtaler og vilkår som ellers i arbeidslivet.

Når behovet for vikarer i arbeidslivet er så stort og det gjennom EU/EØS er åpna for fri flyt av arbeidskraft, har forretningsideen om å lage bedrifter og tjene penger på å leie ut arbeidskraft (mennesker) bredt om seg. Dette drives på samme måte som all annen kapitalistisk business, men med det særegne at her gjelder det mennesker. Også for vikarbyråeierne er bunnlinja det viktigste. Noe av konsekvensene er avdekket gjennom en rekke graverende forhold der både arbeidsforhold, boforhold og lønnsforhold med rette har blitt karakterisert som moderne slaveri.

Med fagbevegelsen i spissen har det både nasjonalt og innafor EU har det blitt reist krav for å bøte på de umenneskelige forholdene som er avdekka.

I vår region, som i resten av Kyst-Norge, er fortsatt en god del av næringslivet utsatt for sesongsvingninger. Vi har forståelse for at disse naturbaserte næringene ser på innleie som et nærliggende alternativ for å dekke sitt arbeidskraftbehov i høysesongene, og vi ønsker utenlandske kolleger velkommen som kolleger.

Men - et opplagt krav må være at innleien ikke skal være noe kjøp av arbeidskraft på billigsalg. Videre må en viktig forutsetning må være at utleiefirmaenes virksomhet holdes underlagt en nasjonal kontroll der også partene i arbeidslivet skal spille en vesentlig rolle.

Etter vår mening vil dette bli en umulighet dersom vikarbyrådirektivet blir tatt inn i norsk lovverk.



NHO har i et høringssvar hevdet at direktivet vil gjøre det nødvendig å fjerne koblingen mellom bestemmelsene om midlertidig ansettelse og innleie. Med den praksis vi har sett fra EF-domstolen i arbeidslivssaker de senere år mener vi at det er all grunn til å frykte at NHO har rett i dette.

EUs forslag til vikarbyrådirektiv oppfyller ikke de krav som må settes til regulering av kjøp og salg av innleid/utleid menneskelig arbeidskraft. **Vi krever derfor at Norge må avvise direktivet. Stortinget må derfor vedta å benytte reservasjonsretten overfor dette direktivet.**

For styret i



LO i Vesterålen

John Helmersen *-leder*

Postboks 397

8401 Sortland

Telefon 90 11 52 13

E-post loinvest@hotmail.com